

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Пресияна Стойкова Ненкова, УНСС, *научна специалност „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка“*

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ по научна специалност „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка“, професионално направление 3.8 Икономика, ЮЗУ „Неофит Рилски“, Благоевград.

Автор на дисертационния труд: Катерина Иванова Жегова

Тема на дисертационния труд: „Дългово финансиране на местните власти в страните от ЕС“

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед №1552 от 14.07.2021г. на Ректора на ЮЗУ „Неофит Рилски“, Благоевград.

I. Общо представяне на дисертационния труд

Дисертационният труд е разработен в обем от 166 страници. В структурно отношение съдържа увод, изложение в три глави и заключение, а също така списък на използваните информационни източници (135 бр.), от които 30 на български език и 105 на английски и испански език.

В увода авторът обосновава актуалността на темата и основните мотиви за нейния избор, и формулира изследователската теза „че задлъжнялостта на местните власти в страните от Европейския съюз се детерминира както от фактори с фундаментално значение, така и от фактори, които имат чисто поведенчески характер“. Изведена е основната цел на дисертационния труд и в тази връзка са конкретизирани четири важни задачи, чието изпълнение според автора е необходимо за нейното постигане.

Първата глава представлява теоретичен анализ на дълговото финансиране на местно ниво и факторите за неговото формиране. Изведени са предимствата и недостатъците на дълговото финансиране на общинските инвестиции, както и прилаганите механизми за контрол и ограничаване на общинския дълг. Централно място в главата заема шести параграф, в който се прави обзор на емпиричните изследвания на местния дълг. Съдържанието на този параграф показва, че авторът познава цялостно и в дълбочина не само основните теоретични възгледи, но и емпиричните разработки и анализи на факторите, детерминиращи дълга на местно ниво.

Глава втора съдържа два регресионни модела за анализ на детерминантите на равнището на задлъжнялост на местните власти в ЕС. Първият цели измерване на въздействието на три групи фактори върху общинския дълг, а вторият – върху необслужвания общински дълг. Резултатите до които достига авторът, а именно че необслужваният местен дълг се влияе слабо от финансовите и икономическите фактори, от които се влияе местният дълг като обща сума аргументират във висока степен

продължаването на изследването с оценка на това доколко промените в равнището на необслужвания дълг са резултат от промените в общата сума на местния дълг.

Основен акцент на анализа в трета глава е измерването на въздействието на степента на фискална децентрализация, наличието на процедура за предоставяне на финансова помощ на местните власти под формата на временен заем и наличието на процедура за обявяване на местните юрисдикции в несъстоятелност върху равнището на местния дълг. Установяването на положителна зависимост между местния дълг и предоставянето на финансова подкрепа позволява на автора да потвърди хипотезата за деструктивно фискално поведение от страна на местните власти и влошаване на фискалната дисциплина на местно ниво при наличието на очаквания за оказване на финансова подкрепа от централната власт в случай на финансови затруднения. В заключението са представени в стегнат вид най-важните изводи от извършения емпиричен анализ.

II. Преценка на съдържанието на дисертационния труд.

Дисертационният труд представлява интересно изследване на един актуален за икономическата теория и практика проблем, а именно – дълговото финансиране на местно ниво. От една страна световните тенденции на децентрализация и прехвърлянето на все повече разходни отговорности към местните власти ги изправят пред сериозни предизвикателства, свързани с изграждането, поддържането и възстановяването на публичната инфраструктура и емитирането на дълг се явява основна алтернатива за акумулиране на необходимите финансови средства. От друга страна ползването на привлечени средства крие и сериозни рискове, особено когато местните власти работят в условията на „меки бюджетни ограничения“. В тази връзка внимание заслужава комплексния характер на изследването, което анализира както ползите, така и негативите на дълговото финансиране на местно ниво, и опитът на автора да обхване и подложи на оценка възможно най-широк от фактори, оказващи въздействие върху равнището на местния дълг.

Като цяло дисертационният труд е балансиран и е постигната добра обвързаност и последователност в разглеждането на отделните въпроси. Дисертантът е подходил сериозно и отговорно към разработването на темата – въпросите, на които се търси отговор са ясно открити, а в същото време трябва да се отбележи, че анализите на тези въпроси заемат относително скромно място в българската научна литература. Показано е детайлно познаване на теоретичните и емпирични изследвания в проблемната област като авторът успява в значителна степен да инкорпорира в изложението и собствени преценки и становища.

Използван е подходящ инструментариум за изследването, който стои в основата на успешното решаване на поставените задачи и потвърждаване на тезата на изследването. Като цяло, дисертационният труд показва, че дисертантът притежава необходимите теоретични знания и умения да ги прилага при анализ на сложни икономически процеси. Имам една единствена забележка към осъщественото изследване и тя е следната – не е представен опитът на европейските държави при финансово подпомагане на местните власти в случай на възникване на проблеми с обслужването на дълга, както и в кои държави в ЕС съществуват процедури за обявяване в несъстоятелност на местните

юрисдикции. Очакванията на местните власти за оказване на финансова подкрепа от страна на централната власт в случай на финансови затруднения обикновено са следствие от осъществявана такава практика в миналото, дори и тогава когато липсва формална система от правила за подпомагане на общини във финансови затруднения.

Към дисертацията е представен автореферат в обем от 32 стандартни страници, представящ основните моменти и получените в хода на изследването резултати. Приложена е и справка за приносите и списък с публикациите по темата на дисертацията, като и декларация за оригиналност и автентичност. Авторефератът може да бъде оценен като коректно структуриран и отразяващ получените резултати от научното изследване.

III. Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд.

В хода на проведеното изследване дисертантът достига до интересни и стойностни резултати, на базата на които в края на дисертацията формулира и четири научно-приложни приноси. Като безспорно достойнство на труда могат да бъдат определени осъществените във втора и трета глава анализи, с които Катерина Жегова убедително демонстрира своите възможности за самостоятелна изследователска работа. Основният принос на тези анализи е идентифицирането на факторите, оказващи въздействие върху дълговото финансиране на местно ниво в страните от ЕС, което от своя страна позволява да се открият и предизвикателствата, свързани с управлението на местния дълг. Считаю, че водещ акцент в резултатите има установената положителна зависимост между равнището на местния дълг и наличието на пакет от мерки за подпомагане на общини във финансови затруднения – това потвърждава необходимостта от прилагането на „твърди бюджетни ограничения“, чрез които да се ограничат рисковете, произтичащи от емитирането на дълг на местно ниво.

IV. Обобщена оценка и заключение

В заключение считам, че представеният дисертационен труд представлява самостоятелно и завършено научно изследване по избраната проблематика, с коректно представени резултати и открити авторски приноси. Изразявам *положително становище* и предлагам на уважаемото научно жури да присъди на Катерина Иванова Жегова образователната и научна степен „доктор“.

Дата: 09.09.2021г.

Рецензент:

/доц.д-р П.Ненкова/